

Přechod motostřelecké divize do obrany

(VM č. 7-8/1963)

Podplukovník Josef Bláha

Otázky obrany jsou v poslední době hlouběji studovány a posuzovány. Přesto na obranu máme doposud nejednotný názor. Komplikace vznikají též v našich teoretických úvahách, máme-li vést obranu bez použití jaderných zbraní anebo jen s minimálním počtem úderů ve prospěch bránících se vojsk. Pokud jaderné zbraně nebudou vůbec v určitých údobích války používány, pak je situace poněkud jednoznačná. Já však mám především na mysli situaci, kdy naše vojska jsou donucena přejít do obrany a útočník chce odvetnou činností dosáhnout rozhodujícího zvratu v situaci na frontě. Vede tedy silný protiúder a aby dosáhl úspěchu, použije skupinové nebo hromadné úderu, jejichž výsledků zamýšlí využít silnými tankovými a mechanizovanými skupenými a výsadky. My pak máme odrazit silný protiúder s minimálním počtem vlastních jaderných úderů a s nejnepříjemnějšími silami — tudíž s nejmenšími silami máme řešit tzv. méně důležitou epizodu. Naše hlavní úsilí bývá plně soustředěno na dosažení úspěchu všestranným zabezpečením útočné činnosti na směru hlavního úderu.

Proto jsem s velkým zájmem prostudoval studijní rozbor obranného úkolu motostřelecké divize v rámci útočné operace frontu. Tato studie již

svou metodikou a všestranností podstatně přispívá k odhalení problémů obrany a v mnohém i naznačuje možné a výhodné způsoby řešení. Dále považuji za klad i uvedení problematických dosud nevyřešených otázek a konečně i slabin naší obrany vyplývajících z různých příčin.

Plně se ztotožňuji s úvahami o možnostech naší protitankové obrany a prostředcích pro její organizaci. Ze studia a konečně i z naší každodenní praxe jasně vyplývá, že k zabezpečení požadavku „protitanková obrana je páteří obrany vůbec“ nemáme dostatek účinných protitankových prostředků. Snaha zvýšit odolnost obrany proti účinkům jaderných zbraní nás mimo jiné nutí rozptylovat vojska v obraně a vytvářet stále menší a tím méně zranitelné celky. Zavedení bezzákluzových zbraní DAVY CROCKETT již u praporu americké armády vyžaduje, abychom prověřili stávající zásadu považovat za základ obrany praporek a popřípadě rotní rajón obrany. Zdá se, že budeme muset nutně vytvářet menší obranyschopné a méně zranitelné palebné celky v podobě četových rajónů s příslušnými mezerami, jak o tom píše ve stejném čísle Vojenské mysli podplukovník Matulík. Počet mezer v sestavě obránce tedy roste, zvětšují se i jejich dimenze

a tu v první řadě vyvstává otázka, čím tedy mezery přehrazovat. Závěr je jednoznačný — palbami a především protitankovými. Kromě toho aktivita obrany, nutnost vést obranu pružně, bez tvrdohlavého lpění na udržení bráněného prostoru, bez ohledu na ztráty, nás vede k závěru, že naše vojska budou i v obraně provádět manévry ve formě odchodu nebo ústupu. Avšak odchod je třeba zabezpečovat tak, aby byla zachována bojeschopnost odcházejících vojsk. I zde opět vyvstává požadavek mít dostatečný počet protitankových zbraní, a to především zbraní s dostatečným dostřelem, aby byla zabezpečena podpora odcházejících vojsk a nepřetržitě ničení nepřítele již na větší vzdálenosti. K plnění těchto úkolů již neodpovídají bezzákulové kanóny, ani tarasnice. Nutně vyvstává požadavek kvantitativně, ale současně také kvalitativně zvýšit protitankové prostředky. Jedno z možných řešení navrhuje autor ve studii.

Plně se ztotožňuji s názorem autorů, že obránce musí v soudobých podmínkách manévrovat silami a prostředky do hloubky. Označení pro tento způsob obranného boje nám sice chybí, ale nezbytně jej budeme muset provádět a snad by nejlépe vyhovoval kdysi již používaný termín s novým obsahem „**manévrová obrana**“. Ve studii se zdůrazňuje, že velitel divize, pluku a praporu musí tyto „ústupy“ plánovat a řídit, neboť v obraně dostávají prostor o určité šířce i hloubce a v tomto prostoru mají útočníka zastavit a zničit. Zde se dostáváme do zdánlivého rozporu s požadovanou úporností obrany. Avšak i stávající řady počítají s možností „opustit zaujatá postavení a odejít“ na rozkaz nadřízeného velitele. Současné podmínky nás vedou k závěru, že odchod a zaujímání nových obranných čar nebo prostorů bude

mnohem častějším jevem než kdykoli dříve. Určitou dobu takového manévru jsme až dosud realizovali ve formě protitankového manévru. Podle mého názoru nevystačíme již však s manévrovou obranou jen v prostoru určeném jednotce nebo útvaru pro obranu (praporeční rajón, obranné pásmo). Má-li být manévr účinný, bude muset proběhnout v prostorově větším rozsahu, zejména v průběhu obranného boje v hloubce.

Tu vzniká otázka, zda má tento manévr plánovat a řídit velitel anebo s ním má seznámit předem i své podřízené a popřípadě jej zahrnovat do otázek, řešených při organizaci součinnosti.

Nenarušíme vytrvalost, houževnatost a morální pevnost obránce, když ho předem seznámíme s dočasností jeho úkolu, avšak ne dočasností v dosavadním smyslu dočasnosti obrany před přechodem do útočné činnosti? Domnívám se, že je třeba s možným plánovaným manévrem seznámit velitele až do stupně velitele čety a v budoucnu i každého vojáka v potřebném rozsahu. Jde totiž o to, výcvikem pěstovat u našich vojáků návyk v obranné činnosti jak úpornou obranou na místě, tak i odchodem do hloubky anebo přechodem k aktivní činnosti. Bude-li s možným odchodem počítat jako s jevem charakteristickým pro obranu, pak jej tento způsob nepřekvapí a nesníží jeho vůli k boji. Nebude-li však na tuto formu bojové činnosti předem připraven, může dojít k nežádoucím jevům a i k panice. Nesmíme si totiž zastírat, že odchod do hloubky bude záležitostí značně složitou, ovlivněnou činností útočníka, který je v převaze a jeho předchozími údery ZHN. Zde ještě více vyvstává požadavek na normální pevnost a odolnost bránících se vojsk. Má-li být manévr do hloubky úspěšný, musí být předem připraven a všestranně zabezpečen. Přesto často vznikne nutnost manévru

do zcela jiného prostoru a za jiných podmínek, než byly předvídány při přípravě obrany. K zabezpečení rychlosti manévru v širším měřítku bude nezbytné plně využít organických bojových

vozidel — obrněných transportérů. V důsledku toho je třeba volit jejich prostory rozmístění a prohloubit praktické návyky v bojové činnosti přímo z vozidel.

Z á v ě r

„Manévrová obrana“ je vynucený druh bojové činnosti, prováděný vědomě s cílem vyhnout se zničení jadernými údery nepřítele anebo odejít z prostoru, kde nepřítel má rozhodující převahu dříve, než vojska naváží přímý dotyk s nepřítelem. Manévrovou obranu vedeme často s cílem vlákat nepřítele do prostorů palebného ničení. Tento cíl manévrové obrany je v podstatě jasně osvětlen v uvedené studii. Je pochopitelné, že volbu prostorů palebného ničení bude ovlivňovat řada činitelů, především možnost provést tam hromadný palebný úder a dále pak terén, který nám musí poskytnout výhodné podmínky pro obranu a donucovat nepřítele k nahromadění sil a prostředků v prostorech, kde je lze účinně ničit. Rozbor zásad manévrové obrany a možné cíle této činnosti nelze chápat jednostranně. Zdůrazňuji, že tím naprosto neodmítám snahu vést obranu aktivním způsobem, tj. protiztečemi a protiúderem a rovněž počítám nadále se zásadou, že důležité prostory bude třeba úporně bránit i za cenu boje v obklíčení.

Z obrany však stále více mizí prvek pozičnosti a **narůstá požadavek na manévr**, tedy i manévr do hloubky. K tomu bude často přispívat i nutnost opustit zamořené prostory anebo prostory ohrožené požáry, vzniklými po nepřátelských úderech napalmem. Manévrová obrana bude jen dočasnou formou bojové činnosti. Bude mít za cíl získat čas, způsobovat nepříteli trvale ztráty a oslabovat ho až do vytvoření výhodných podmínek k rozhodujícímu zvratu v obranné činnosti, tedy k protiúderu nebo k přechodu do útoku.

Ochrana proti zbraním hromadného ničení

(VM č. 6/1962)

Podplukovník František Skopeč

Kolektiv autorů operačního oddělení GŠ/OS poukazuje na některé méně jasné otázky ochrany proti zbraním hromadného ničení nepřítele. Autoři se dotýkají otázky určování záchranných a uvolňovacích oddílů. K otázkám vytváření a určování jednotek pro ZUO chci se i já vyjádřit.

Autoři uvádějí nový a správný názor na vytváření ZUO v případě jaderného na-

padení nepřítelem. Jak ukázala diskuse v kursech ZHN a praxe na většině cvičení, je řada štábů a jednotek shodného názoru, že se ZUO vytváří až po jaderném napadení nepřítelem z předurčených jednotek. Souhlasím též s názorem, že vytvářet ZUO se zaujetím bojové sestavy je nerentabilní, neekonomické, neboť pro jednotky tato varianta představuje odčerpání jednotek,